

Co-funded by
the European Union

**РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**DEVELOPMENT OF ECONOMIC SYSTEMS IN THE CONTEXT OF
GLOBALISATION**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
20-22 ЛИСТОПАДА 2025 р., М. ХАРКІВ, УКРАЇНА**

**ABSTRACTS OF THE
II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 20-22, 2025, KHARKIV, UKRAINE**

**Електронний ресурс
Electronic resource**

**Харків – 2025
Kharkiv – 2025**

**MINISTRY
OF EDUCATION AND SCIENCE
OF UKRAINE**

**Co-funded by
the European Union**

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університету імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна
Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая, м. Київ, Україна
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна
Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
Національний транспортний університет, м. Київ, Україна
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна
Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро, Україна
Харківський регіональний фонд підтримки підприємництва Харківської обласної військової адміністрації, м. Харків, Україна
Український університет в Європі (UUE-F), м. Краків, Польща
Університет Alma Mater Euroraea, м. Марібор, Словенія
Технічний університет Картахени, м. Картахена, Іспанія

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**Тези доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції**

20-22 листопада 2025 р., м. Харків

Харків
2025

*Холодна Ю. Є., к. е. н, доц.,
Доцент кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових
технологій
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків*

ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ В СФЕРІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Митний контроль є складовою системи митного регулювання та одним із ключових інструментів реалізації державної митної політики. Його головною метою є забезпечення дотримання законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності, запобігання порушенням митних правил, а також захист економічних інтересів держави.

В умовах глобалізації, цифровізації торгівлі та активізації інтеграційних процесів у Європейському просторі роль митного контролю істотно зростає. Він перетворюється не лише на інструмент перевірки й нагляду, а й на механізм аналітичного моніторингу, ризик-менеджменту та сприяння легальній торгівлі. Сучасна система митного контролю має забезпечувати баланс між безпекою держави та спрощенням процедур для добросовісних учасників ЗЕД.

Митний контроль в країнах ЄС ґрунтується на принципах прозорості, ризико-орієнтованості, інтенсивній цифровізації та тісній міжнародній співпраці. В рамках цих принципів активно використовуються новітні технології, такі як електронне декларування та автоматизовані системи для попереднього інформування і аналізу ризиків. Це дозволяє значно скоротити час проходження митних процедур, не порушуючи вимог безпеки та законності.

Сучасне національне митне законодавство також розвивається з урахуванням засад міжнародного митного права. Світовий досвід показує, що взаємовигідна торгівля сприяє економічному розвитку, а уніфіковані митні стандарти є необхідною умовою її ефективного функціонування. Законодавчі акти більшості зарубіжних країн базуються на єдиній правовій основі – положеннях Кіотської конвенції, Рамкових стандартах Всесвітньої митної організації (раніше – Ради митного співробітництва) та інших міжнародно-правових актах. У результаті - митне регулювання в цих країнах має подібну

організаційно-правову структуру, хоча й зберігає певні відмінності, зумовлені особливостями національних правових систем [2].

Об'єктивна необхідність інтеграції України у світову економічну спільноту зумовлює поступове наближення її митного законодавства до міжнародних норм, правил та стандартів. Особливої уваги заслуговує процес впровадження нових форм та інструментів митного контролю.

У цьому контексті важливим є вивчення досвіду країн Європейського Союзу та можливостей його адаптації до вітчизняних умов [4]. Наведена нижче табл. 1 ілюструє окремі європейські практики митного контролю та їх потенціал для впровадження в Україні.

Таблиця 1

Можливості адаптації європейських практик до України

Європейська практика	Можливість впровадження в Україні
Система електронного декларування (ATLAS, Німеччина)	Розширення функціоналу «Єдиного вікна» та удосконалення ПЗ для митного оформлення із системою ризик-аналізу.
Митні хаби у логістичних центрах (Нідерланди)	Створення спеціалізованих зон митного оформлення у великих транспортних вузлах – портах, залізниці, автошляхах.
Статус уповноваженого економічного оператора (Франція)	Активніше запровадження та популяризація програми АЕО, спрощення умов її отримання для сумлінних підприємств.
Спільний контроль з країнами-сусідами (Польща)	Розширення практики спільного митного контролю на ключових пунктах пропуску з ЄС (Польща, Словаччина, Угорщина).
Автоматизована система профілювання ризиків (Італія)	Удосконалення системи управління ризиками в Держмитслужбі на основі big data та машинного навчання.
Цифровізація міжвідомчої взаємодії (Швеція)	Інтеграція митної, податкової, прикордонної та правоохоронної інформації в єдину цифрову платформу.
Сканування з ШІ (Іспанія)	Впровадження інтелектуальних систем сканування контейнерів та вантажів у великих портах і на кордоні.

Системи митного контролю, що ефективно функціонують у провідних країнах світу, зокрема в Європейському Союзі, мають високий потенціал для

адаптації в Україні. Така адаптація є не лише доцільною, а й необхідною умовою підвищення ефективності функціонування української митниці та її інтеграції у європейський простір.

Значну увагу ЄС приділяє питанням співпраці між митними органами різних країн-членів та забезпеченню гармонії з іншими важливими сферами, такими як боротьба з тероризмом, захист навколишнього середовища і контроль за оборотом товарів подвійного використання. Окрім цього, інтеграція митних систем з іншими органами державної влади, зокрема податковими та правоохоронними структурами, дає можливість забезпечити цілісність і ефективність контролю в межах єдиного інтегрованого підходу.

Отже, аналіз європейського досвіду свідчить про значний потенціал його впровадження в Україні, особливо через цифровізацію митних процесів.

Окремої уваги заслуговує новітня форма контролю – постмитний контроль, який передбачає перевірку операцій, вже здійснених суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, з метою оцінки їх законності, економічної обґрунтованості та повноти виконання зобов'язань за підсумками таких операцій[4].

Однією з ключових передумов ефективного митного контролю є забезпечення незалежності митних органів від політичного впливу та економічних груп інтересів. Така незалежність є основою прозорого та результативного митного контролю, тому одним із головних завдань державної влади є гарантування цієї незалежності для митних органів.

Література

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4495-17>.
2. Скибінський О., Сивохіп П. Особливості митного регулювання в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-108>.
3. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU73025>
4. Митне співробітництво. URL: <https://ukraineu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spirvobitnictvo/mitne-spirvobitnictvo>.
5. Мацедонська Н., Коваленко В., Штефан Л. Модернізація митної діяльності з використанням інформаційних технологій. *Економіка та суспільство*. 2021. № 27. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-16>.
6. Офіційний сайт державної митної служби. URL: <https://customs.gov.ua>.